head 1969 uut aastat!

Eesti NSV Riiklik Noorsoateater
Eesti NSV Riiklik Kunstiinstituut
Eesti NSV Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeerium
Tallinna Konservatoorium
Riiklik Kirjastuskomitee
Tallinna Kultuuriülikool
«Rahva Hääl»
Tsemenditehas «Punane Kunda»
Eesti NSV Arhitektide Liit
Tallinna Keemia ja Farmaatsia Tehas
ETKVL-i Arvutuskeskus
Tallinna Tuletõrjeühing
Eesti NSV Toiduainete Tööstuse Ministeerium
Eesti NSV Rahandusministeerium
«Noorte Hääl»
Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühing
Rakvere Majandustehnikum
Eesti NSV Haridusministeerium
Järvakandi Tehased
Trust «Eesti Põlevkivi»
Eesti Raadio
Kirjastus «Kunst»

Uueks aastaks ütlesid meile tervitussõnu

Eesti NSV Kõrgema ja Keskeriohariduse Ministeerium
Põlevkivi Instituut
TA Küberneetika Instituut
TA Keemia Instituut
TA Majanduse Instituut
Eesti NSV Looduskaitse Selts
Eesti NSV Kohaliku Tööstuse Ministeerium
«Spordileht»
Riiklik Akadeemiline Meeskoor
Tartu Inseneride Klubi
Tartu Riiklik Ülikool
V. I. Lenini nim. Põlevkivitöötlemise Kombinaat
Uljanovski Polütehniline Instituut
Uraali Polütehniline Instituut
Trükikoda «Kommunist»
Kirjastus «Valgus»
Riia Polütehniline Instituut
Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus
TA Füüsika ja Astronoomia Instituudi W. Struwe nim. Observatoorium
ja teised asutused ning isikud.

UUEKS AASTAKS

Kõigepealt lubage edasi anda parteikomitee nimel uue aasta õnnitlused kommunistidele ja kommunistlikele noortele, kogu instituudi rohkearvulisele perele, ning soovida kõigile uut edu töös, kordaminekute rõõmu ja isiklike soovide täitumist!

Ka äsjaalanud aastal ootavad edasist lahendamist instituudi ees seisvad ülesanded ja kerkivad päevakorda uued ettevõtmised. Nagu teada, analüüsiti instituudi kommunistide viimasel aastakoosolekul mitmesuguseid küsimusi — peamiselt ideoloogilise töö, õppe-kasvatustöö ja parteiorganisatsiooni praktilise tegevuse valdkonnast. Parteikomiteele ja rektoraadile tehti ülesandeks kavandada abinõud tõstatatud probleemide lahendamiseks. Sellest lähtudes kavandas parteikomitee oma tööplaani ja vaatas läbi komitee sektorite sellekohased tegevuskavad. Komitee arvestab neid probleeme kogu parteiorganisatsiooni tegevuse suunamisel ning töö planeerimisel käesoleva õppeaasta kevadsemestriks. Samuti peab parteikomitee oma kohuseks kommunistide informeerimist nende poolt aruandlus-valimiskoosolekul väljatöötatud konkreetsete ettepanekute ja kriitiliste märkuste realiseerimise käigust. Siinkohal heidaksime vaid põgusa pilgu mõningatele ülalesitatuga seotud küsimustele.

Üheks tähtsamaks ja pidevat tähelepanu nõudvaks probleemiks on ka eeloleval aastal õppe- ja kasvatustöö süsteemi edasine täiustamine. Siit valdkonnast märkigem kõigepealt kogu õppeperioodiks üliõpilaste kommunistliku kasvatuse programmi väljatöötamist, mis kiideti heaks instituudi nõukogus ja parteikomitees (vastava ettekandega esines õppeprorektor E. Schmidt) ning soovitati eksperimentaalseks rakendamiseks alates 1968/69. õppeaasta kevadsemestrist. Sellest programmist juhendumine ning kevadsemestril saadavad kogemused peaksid võimaldama üle minna kasvatustöö kompleksele ja perspektiivsele planeerimisele, laasa arvatud selle ürituslik osa ning rektoraadi, dekanaatide, kateedrite ja ühiskondlike organisatsioonide koordineeritud koostöö. Sihiks on ju süsteemikindlus ja järjekindlus kasvatustöös. Ühe siia lisanduva momendina soovitab parteikomitee kevadsemestriks iga teaduskonna poliitkasvatustöö plaanis õpperühmade ühisüritusena ette näha meie maa sise- ja välispoliitika, majanduselu ja ühiskondliku arengu aktuaalsete probleemide regulaarse arutamise (vähemalt kord kuus) kas juhtivate töötajatega kohtumiste või neis küsimustes kompetentsete isikute esinemiste näol. Peame tähtsaks ka seda, et ühiskonnateaduste kateedrite õppejõud peale programmides ettenähtu ja vahetult seminaridel üleskerkinud küsimustele vastamise rohkem ja regulaarsemalt hakkaksid valgustama aktuaalseid rahvusvahelise elu sündmusi. Nende ja mitmete teiste ettevõtmiste puhul tuleb silmas pidada üliõpilaste kasvavat huvi ühiskondlik-poliitilise elu probleemide vastu.

Üheks sõlmküsimuseks kõrgema õppeasutuse töös on õppejõu ja üliõpilaste vahekord, nende suhete iseloom. Kahtlemata on õppejõu mõju üliõpilastele suur, ning tema töös peavad õpetamine ja kasvatamine ühinema võrdväärselt. Põhjalike teadmiste andmine, teaduslikust tööst huvitatud üliõpilaste koondamine enda ümber, hoolitsus maailmavaatelise kindluse ja õigete arusaamade väljakujundamise eest, kaasaelamine üliõpilaste kordaminekute rõõmudele ning raskuste jagamine jne. — kõik see on väga oluline iga õppejõu tegevuses. Samas peab ka üliõpilaspoolselt avalduma hea tahe omandada kõike antavat, nõudlikkus enda ja oma kaaslaste suhtes, püüe avardada oma mõttemaailma ja tegevussfääri. Õppejõu ja üliõpilaste vahelisi suhteid võime vaadelda kui vanema ja noorema seltsimehe suhteid, nad peavad olema vastastikku usaldusliikud ja inimlikult soojad. Mainitud asjaolusid tuleb pidada väga olulisteks, sest kasvatusprotsessi aluseks on ju individuaalne töö. Selles suunas peaks süvenema ka parteiorganisatsiooni tegevus.

Nende ja mitmete teiste probleemide arutamine on rektoraadi ja parteikomitee poolt kavandatud lähemal ajal toimuval õppejõudude-rühmajuhendajate seminaril-instruktaažil ja õpperühmade kolmikute nõupidamisel uue õppesemestri algul. Ka õppejõudude teoreetilistel seminaridel tuleb aegajalt võtta päevakorda kommunistliku kasvatuse ja pedagoogika probleeme.

Jätkates juttu töö suundadest, peab parteikomitee vajalikuks kaasa aidata ühiskondlike organisatsioonide — eeskätt komsomoliorganisatsiooni teovõime ja osa edasisele suurendamisele.

Sellised probleemid nagu komsomoliaktiivi tegevuse sisuline suunamine, kasvatusalaste ürituste ühine organiseerimine, iga kommunisti elav side kommunistlike noortega ning praktiline abi komsomolile aruandluse ja valimiste läbiviimisel peavad olema kesksel kohal teaduskondade parteiorganisatsioonide tegevuses.

Kahtlemata peab edaspidi suuremat tähelepanu pälvima nii massürituste ettevalmistamine, kui ka nende sisu ja ideeline suunitlus. Seejuures ei tohi me unustada ka noortepärasust ning tööd nõukogulike üliõpilastraditsioonide väljakujundamisel. Juba praegu on vaja alustada ettevalmistusi sellise traditsioonilise ürituse nagu «Rahvaste sõpruse nädal» heaks kordaminekuks.

Partei- ja komsomolitöö sisulise mitmekülgsuse ja aspektide rohkuse juures on väga oluline, et igas teaduskonnas püütaks mõningais tööküsimustes tungida sügavamale, analüüsida põhjalikumalt teatud probleeme ning leida nende lahendamiseks uusi võimalusi ja töövorme. See rikastaks veelgi meie kogemusi ning tõstaks kasvatustöö sisulist efektiivsust.

Teeme üheskoos kõik selleks, et käesolev aasta viiks instituudi kollektiivi uute ja vääriliste tegudega V. I. Lenini 100. sünniaastapäeva tähistamisele.

B. HIIRE,
TPI parteikomitee sekretär

Prof. Leo Jürgenson, doktor Ernst Woll ja Werner Anton vahetavad nähtu-kuuldu üle elavalt mõtteid.

Külalised Saksa DV-st

Mitu päeva viibisid Eestis kaks külalist Saksa Demokraatlikust Vabariigist — Thüringi Veterinaarmeditsiini Instituudi ehitushügieeni osakonna juhataja doktor Ernst Woll ja teaduslik töötaja Werner Anton.

Suurem osa siin veedetud ajast kulus neil keskusteludele ja ringsõitudele Tallinna Polütehnilise Instituudi arhitektuurikateedri juhataja tehnikadoktor professor Leo Jürgensoniga. Mis oli külaskäigu eesmärkideks? Sellest rääkis dr. Ernst Woll lähemalt järgmist:

«Eelkõige oli selleks kooskõlastada NSV Liidu vastava ala teadlastega uurimistöö lauda siseolukorra arvutusparameetrite määramise alal.

Meil avanes Eestis võimalus tutvuda majandite lautadega, mille iseärasuseks on erinevalt meie kodumaaal valitsevale tavalc r .umi kohta ainult ühe võimsa õhustuskorstna kasutamine.

Tutvusime lähemalt Tallinna Polütehnilises Instituudis välja töötatud lauda õhustuse ja soodsa siseolukorra saavutamiseks kasutatavate arvutusmeetoditega. Vastavate meetodite aluseks on loomade poolt eritatav soojahulga ühik kilokalor. Saksa DV-s on selleks ühikuks tinglik lehm. Taoline moodus teeb arvutuse praktikas raskepäraseks.

Meile said teatavaks ka TPI uurimistulemused selle kohta kuidas lauda soojustus ja õhustus mõjutavad loomade produktiivsust.

Professor Leo Jürgenson esinemõne aja eest Weimari tehnika ülikoolis ja Jena ülikoolis ettekannetega uusimatest saavutustest ajakohaste loomakasvatushoonete projekteerimisel ja ehitamisel Nõukogude Liidus. Teie maa kogemused äratasid meis huvi ehitada loomakasvatushooneid Eestis kasutusel oleva õhustussüsteemi kohaselt. Enne nende töödega alguse tegemist soovisime aga vastavaid ehitisi oma silmaga näha ja saada ülevaadet ka nende tegelikest töötamistingimustest. Selleks käisime reas majandeis — tutvusime nimelt tootmishoonetega Saku sovhoosis, Tallinna lähedases «Rahva Võidu» ühismajandis, Loomakasvatuse ja Veterinaaria Instituudi Ilmatsalu, Rahinge ja Vorbuse osakondades ning Ülenurme sovhoosi «Külvaja» osakonnas.

Muidugi kuulus meie külaskäigu juurde Tallinna kaunimate paikade vaatamine. Oleme veimustatud teie põhjamaise pealinna vanalinnast ja selle eest hoolitsemisest. Siinne vanalinn tuletab meelde Dresdeni.

Oleme Tallinna Polütehnilisele Instituudile ja rektor prof. Agu Aarnale tänulikud selle eest, et meil sai võimalikuks huvitav ja kasulik külaskäik.»

Meie instituudi teadlaste vastavale erialasele tööle andsid külalised kiitva hinnangu.

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TPI TALLINNA POLÜTEHNIK

Nr. 1 (533)
XX aastakäik

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Reedel, 3. jaanuaril 1969

ÜHES VESTLUSRINGIS

TPI komsomolikomitee organiseeris vestluse. Sellest võtsid osa järgmised seltsimehed:

Rein PAAP — IV kursus. Keemiateaduskond. Eriala: elektroonika erimaterjalide tehnoloogia, õpperühm KP-71. ÜLKNÜ liige.
22 aastat vana, vallaline.

Olev AMBUR — IV kursus. Mehaanikateaduskond. Eriala: peenmehaanika, õpperühm MP-71. ÜLKNÜ liige. Teaduskonna komsomolibüroo liige.
21 aastat vana, vallaline.

Taivo PÕRK
Lõpetanud ehitusteaduskonna 1966. a. Praegu ehituskonstruktsioonide kateedri vanemaborant. EÜE juhtkonna tegevliige, ÜLKNÜ liige.
24 aastat vana, vallaline.

Jaan MILJAN — III kursus. Ehitusteaduskond. Eriala: tsiviilehitus, õpperühm EE-51. Meistersportlane orienteerumisspordis. 1968. a. Ametiühingute meistrivõistluste meister. ÜLKNÜ liige.
20 aastat vana, vallaline.

Jüri HAMMER — III kursus. Majandusteaduskond. Eriala: majandusliku informatsiooni mehhaniseeritud töötlemise organiseerimine, õpperühm TI-52. ÜLKNÜ liige. Teaduskonna komsomolibüroo liige.
20 aastat vana, vallaline.

Reet RULLINKOV — IV kursus. Keemiateaduskond. Eriala: ühiskondlik toitlustamine, õpperühm KÜ-71. Teaduskonna komsomolibüroo liige, ÜLKNÜ liige.
21 aastat vana, vallaline.

Mati TOMSON — IV kursus. Ehitusteaduskond. Eriala: ehitusdetailid ja -konstruktsioonid, õpperühm ED-71. Vabariikliku ÜTÜ konkursi laureaat.
21 aastat vana, abielus.

Ahto VELLAMAA.
TPI komsomolikomitee sekretär. Mehaanikateaduskonna lõpetanu. ÜLKNÜ liige.
28 aastat vana, vallaline.

Bernhard HIIRE.
Lõpetanud TPI energeetikateaduskonna 1954. a. TPI parteikomitee sekretär. NLKP liige.
39 aastat vana, abielus.

1. Kuidas sai Teist tudeng, kes õhutas?

Mati Tomson: Õppimine pole mulle kunagi raskusi valmistanud. Seega oli kõrgem kool minu jaoks loomulikuks jätkuks keskkoolile. Ilma teadmisteta tänapäeval läbi ei saa

Olev Ambur: *Pärast keskkooli tahtsin kindlasti haridusteed jätkata, küsimus seisnes ainult eriala valikus.*

Reet Rullinkov: Keegi ei õhutanud, tulin ise.

Taivo Põrk: *Läksin juba keskkeskkooli teadmisega, et see on samm kõrgema kooli poole.*

Rein Paap: Mõte tekkis 9. klassis. Eriala valisin TPI teatmikust.

Jaan Miljan: *Tahtsin valida erialaks ehitusdetailid, kuid see rühm oli ainult vene õppekeelega. Tulin siis tsiviilehitust õppima. Ehitamisega seotud mängud meeldisid juba lapsepõlves.*

Jüri Hammer: Et just sellele erialale sattusin, oli täiesti juhuslik. Kõhklesin valiku tegemisel TPI ja TRÜ vahel.

Bernhard Hiire: *Õppimine meeldis. Olnugi, et tol ajal oli pärast keskkooli lõpetamist väga laialdased võimalused tööle minna (momendil oleks see materiaalselt olnud isegi kasulikum), ei tahtnud haridusteed pooleli jätta. Valikuga oli teadmist, otsustasin lõpuks siiski TRÜ õigusteaduskonna kasuks.*

Ahto Vellamaa: Esimeseks õhutajaks instituuti astumisel oli vend. Mehaanikateaduskonna kasuks otsustasin seepärast, et viimastel aastatel oli kasvanud üldine huvi tehnika vastu ja minugi jaoks oli see eriala täis avastamata saladusi.

2. On Teil kavatsus saada inseneriks või valida mõni teine ala: näitleja, pedagoog, teadusemees või muu?

Mati Tomson: *Minust saab insener-tehnoloog.*

Olev Ambur: Kui astusin TPI-sse, oli mul kavatsus saada peenmehaanika inseneriks. 4 aasta jooksul on see tunne üha süvenenud.

Reet Rullinkov: *Teisele alale üle minna ei kavatse. Kui aga tulevikus oma tööga toime ei tule, siis küll.*

Taivo Põrk: Enam veetleb arhitektikutse. Inseneridiplom on minu jaoks ainult vahend teel sinnapoole.

Rein Paap: *Inseneritöö veetleb enam kui teadus.*

Jaan Miljan: Inseneriks saada, see pakub rohkem rahuldust kui mõni muu töö.

Jüri Hammer: *Minust päris inseneri ei saagi, majandusmeheks aga tahaks küll saada.*

Bernhard Hiire: Pole töötanud juristina. Olen kogu aeg olnud komsomoli- ja parteitööl. Moskva Ühiskonnateaduste Akadeemias õppimine süvendas huvi ka teadusliku töö vastu. Töö inimestega — partei- ja komsomolitöö — on keerukas ja kaasatõmbav.

Ahto Vellamaa: *Komsomolitöö sisaldab terve rea aspekte, mida ka iga insener omama peab. Mingit kahju ma selles osas küll ei näe. Kannatavad, tõsi küll, erialased teadmised, kuid nende taastamine ei tohiks üle jõu käia.*

3. Kuidas mõjutavad kaasüliõpilased õppeprotsessi?

Mati Tomson: Kõik sõltub mõjutatava iseloomust, kuid mõju on kahtlemata suur. Nõrgemaiseloomulistele sageli ka negatiivne (või positiivne, sõltuvalt kaaslastest).

Olev Ambur: *Üksinda elada ja töötada on väga raske. Õpib sõber hästi — püüad ka ise paremini. Hea kollektiiv (õppegrupp) aitab kergemini üle saada raskustest. Minu arvates mõjuvad kaasüliõpilased õppetöö tulemustele positiivselt.*

Reet Rullinkov: Oleneb sellest, kuivõrd vastuvõtlik oled. Ühiselamus, kus elan, on mõjutamine kerge mõlemas suunas.

Taivo Põrk: *Nii ja teisiti. Sõltub sellest, kuidas ise oskad seltskonda valida.*

Rein Paap: On kaks perioodi üliõpilase elus: sessiooni ja semestri aeg. Kui eksamiks valmistun oma toas sama eriala poistega, on hinne eksamil kõrgem kui lugemissaalis õppides. Semestri sees aga negatiivne mõju. Õppimisega tegeldakse siis vähem. Muutume üksteisele raadiomehe keeles «segajateks».

Jaan Miljan: *Ühiselamus, kus toas on teiste erialade tudengeid, pole õppida just kõige parem. Teistel on paha aeg, aga sinul on vaja homseks midagi ette valmistada — pead paratamatult minema lugemissaali.*

Jüri Hammer: «Intris» ei ela. Õppetöös aga sõbrast maha ei taha jääda. Sõbralik konkurents ikkagi.

Bernhard Hiire: *Kaaslaste mõju on näha kõikides õppegruppides.*

Ahto Vellamaa: «Rühmavaim» peab ikkagi olema.

Kaaslaste mõju on positiivne või negatiivne, see sõltub sellest, kumb rohkem esile pääseb.

4. Kas stipendiumist jätkub?

Mati Tomson: *Kipub väheseks jääma. Üliõpilasele ei piisa elamiseks ainult ihutoidust, vaja on raamatuid (nii erialast kui ka ilukirjandust), teatrit, kino, riideid jne.*

Olev Ambur: Ei jätku, eriti kui elad ühiselamus, kus kõik tuleb endal muretseda. Kui stipendium on tasu õppetöö tulemuste eest, siis peaks ta olema ka tehtud töö väärilise. «Stipist» võib katta minimaalsed toidumured. Kuid kõik ülejäänud kulud?! On ju NSV Liidus minimaalne palk 60 rubla. Kas siis tudengi töö on kergem ja lihtsam, tööpäev lühem?

Reet Rullinkov: *Elamiseks stipendiumist ei jätku.*

Taivo Põrk: Mulle hädapärast oleks jätkunud. Aga ma ei pidanud ainult sellest elama.

Rein Paap: *Saan teistest 10 rubla rohkem (pooljuhtide erialale makstakse 45 rubla stipendiumi), kuid ikkagi jääb napiks. Eelmisel talvel ja sellel sügisel olin tööl. Pärast sessiooni on kavatsus jälle otsida mõnda lisatuluallikat.*

Jaan Miljan: Spordimehena võin öelda, et söömisele kulub rohkem raha kui stipendium.

Jüri Hammer: *Elan n.-ö. pavamamma rahade peal. Viibisin hiljuti Bulgaarias. Seal on miinimumstipendium 40 levi, mis vastab umbes meie 48 rublale ja seda saavad kõik tudengid, kes sessioonist läbi tulevad. Kes õpivad viitele ja kuutele, s. o. meie hindamissüsteemi järgi neljadele ja viitele, saavad stipendiumi 90 levi. Seega vahe on tunduv, kas saada 40 või 90 levi.*

Bernhard Hiire: Olen nõus eelmiste seltsimeestega. Kahtlemata jääb stipendiumist väheseks, minimaalsed kulutused võib siiski katta.

Ahto Vellamaa: *Stipendiumi maksmise süsteem võiks olla veidi paindlikum: juhtub mõni kolm üle «normi» olema ja stipendiumi lootus kaob.*

5. Mida peavad tegema need üliõpilased, kes stipendiumi ei saa?

Mati Tomson: Pole ise sellises olukorras olnud, aga arvan, et neil on küllaltki raske. Hea on kui on olemas vanemad. Aga kui neid pole või peres on veel teisi (üli-)õpilasi?! Siis on paratamatult vaja tööle minna, see aga omakorda viib tavaliselt õppeedukust alla.

Olev Ambur: *Nõus eelöelduga. Minimaalset tasu tehtud töö eest peaks ikkagi saama.*

Reet Rullinkov: Ei tea. Olen stipendiumi kogu aeg saanud. Tuleb rohkem õppida, siis ei juhtu ootamatusi eksamil.

Taivo Põrk: *Olin kahel kevadsemestril ilma stipendiumita. Elasin vanemate kulul. Võimalust mööda tegin tööd ka. Igatahes stimuleeris see rahata olek mind intensiivsemalt õppima. Edaspidi «stippi» ikka sain.*

Rein Paap: Tuleb muretseda töökoht, mis õppimist ei sega.

Jaan Miljan: *Õppida rohkem.*

Jüri Hammer: Eelmistega peaaegu nõus, ainult kui kõrgemat stipendiumi tahad saada, siis pead õppejõule pooleldi auku pähe rääkma.

Bernhard Hiire: *Nähtavasti tuleks sellele küsimusele mingi lahendus leida. Näiteks saavad praegu instituudis stipendiumi 64,5% üliõpilaste ülidarvust. Võimalusi on aga maksta veelgi suuremale arvule. Kui üliõpilane läheb tööle, tekib niiöelda kinnine ring: töötab, õppimisega tekib raskusi, stipendium ei saa. Võideldes üliõpilaste jõududega annaks paremini lahendada ka materiaalsete raskuste tõttu poole õppimise veel töötama pidavate üliõpilaste küsimus. Näiteks: teenustööde büroo asutamine instituudi juurde. Peamine on muidugi õppida ikkagi nii, et saaks stipendiumi.*

Ahto Vellamaa: Selles küsimuses tuleb lähtuda printsiibist: inimestele töö järgi. Üliõpilased, kes stipendiumi ei saa, peavad siiski parandama eelkõige õppeedukust, sest otsides juhutööd, ei jätku neil õppimiseks enam niipalju aega ja isegi teataval määral kaob huvi õppimise kui põhitöö vastu.

6. Mida õhtuti teed?

Mati Tomson: *Kindlat päevaplaani mul ei ole. Õppetööst vabal ajal käin jalgpalli mängimas (lume tulekul suusatamas), kinos, paar korda kuus teatris. Loen muidugi ka.*

Olev Ambur: Vääralt arvavad need, kes mõtlevad, et tudengi tööpäev on üks suur loengutel istumine. Minul näiteks kulub suurem osa aega õhtul õppimisele. Tuleb tegelda majapidamisega. Väike «romantika» ei tee ka paha.

Reet Rullinkov: *Teen parajasti seda, mida vaja on. «Tööpäev» on pikk. Erilist vaba aega pole 4 aasta jooksul olnud.*

Eksamisessiooniks

Kõrgemates koolides, samuti ka meie instituudis, on aastavahetus seotud märgatavalt suurema asteldusega, mida võib näha auditooriumides, kateedrites, raamatukogude lugemissaalides, laboratooriumites ja mujal. Langeb ju uue aasta algus alati kokku talvise eksamisessiooni algusega.

See on omamoodi aruandeperioodiks üliõpilastele. Siin tehakse lõplikke kokkuvõtteid õppeaasta esimese poole kestel tehtud tööst. Määratakse niiöelda õppetöö bilanss oma aktiva ja passivaga.

Semestris järele jäänud päevi kasutati veel arvestuste sooritamiseks, kursusetööde ja -projektide esitamiseks. Põhiliselt on semestri töö seljataga ja praegu võib eelnevalt teha mõningaid kokkuvõtteid.

Nagu näitavad paljude aastate kogemused, moodustab talvine eksamisessioon raskuspunkti peamiselt teisel ja esimesel kursusel. See peegeldub otseselt ka eksamisessiooni tulemustes.

Möödunud aastal kujunes talvine eksamisessioon energeetikateaduskonnale tõsiselt rahutust tekitavaks, sest õppeedukus II ja I kursusel moodustas eksamisessiooni lõpuks ainult 48 ja 30%. Paljud ei suutnud suuri võlgnevusi tähtajaks likvideerida ja nii tuli eksamisessiooni tulemuste alusel eksmatrikuleerida energeetikateaduskonna I ja II kursusel nõrga õppeedukuse tõttu 143 üliõpilast. Põhiusest, mis sellise olukorra tekitasid, on olnud juba palju juttu.

Kuidas on olukord tänavu ja kas on oodata siin nihet paremuse poole? Peab ütlema, et käesoleval aastal I kursusele vastu võetud üliõpilaste teadmiste tase, nagu seda näitasid sisseastumiseksamid, ei vasta täie ulatuses nõudmistele, mida instituudis keskkooli lõpetamise järel esitatakse.

Energeetika- ja ka mehaanikateaduskonda puudutab see probleem rohkem kui meie instituudi teisi teaduskondi.

Käesoleval aastal kasutati esmakordselt päästvat moodust instituuti astunud üliõpilastele lisakonsultatsioonide läbiviimise näol matemaatikas ja füüsikas. Nõrgema ettevalmistusega üliõpilastele oli nendest osavõtt kohustuslik. Kuid peab kahjuks märkima, et mitte kõik ei kasutanud antud võimalust täies ulatuses.

Mitmele õpperühmale (AE-17, AS-17, AA-17) on valmistanud tõsiseid raskusi kontrolltööd kõrgemas matemaatikas. Samuti on esinenud raskusi keemiaga (AA-11, AE-17).

Teisele kursusele on traditsioonilisel peamisi raskusi pakkuvateks õppeaineteks kõrgem matemaatika, teoreetiline mehaanika ja füüsika.

Väga sageli põhjustavad tõsiseid pahandusi füüsika laboratoorsed tööd, millede sooritamisega ja aruannete kaitsmisega tekib võlgnevusi. Paljus on siin süüd üliõpilaste poolel. Kõige sagedamaks põhjuseks on mitteküllaldane tööks ettevalmistumine, mille tõttu laboratoorse töö tegemiseks ettenähtud aeg kulub sisuliselt õppimiseks ja töö ei saa valmis. Pooleliolevat tööd tuleb aga järgmine kord alustada uuesti. Samuti põhjustab mahajäämust puudumine õppetöölt. Füüsikakateedril tuleks leida meetodeid, mis võimaldaksid tööde sooritamist väiksema ajakuluga. Tasuks samuti mõelda võimalustele tööde ette ärategemiseks ja arvestuste sooritamiseks, et vähendada koormust semestri lõpul.

Õppedistsipliini osas on viimasel ajal märgata paranemist, põhjuseta puudumiste arv on vähenenud. Kui mõned aastad tagasi tuli tegelda üliõpilastega, kellel puudumised ulatusid 80 kuni 90 tunnini semestris, siis praegu selliseid enam ei leidu. Olukorraga ei saa aga veel kaugeltki rahul olla. Ilmselt tuleb veel palju teha tööd selles suunas, et kaotada ära nn. hommikukused «sissemagajad». Administratiivsete vahendite kõrval on siin suur osa rühma kollektiivil ja ka rühmajuhendajal.

Tõsise olukorra põhjustasid sellel semestril II ja III kursusele põllumajanduslikud ja ehitustööd. Semester lühenes selle tagajärjel ühe kuu võrra. See nõudis kateedrite poolt õppetöö ümberkorraldamist vastavalt lühenenud ajale. Ei saa pidada seejuures normaalseks mõneda õppejõudude suhtumist, kes õppeaja lühenemist püüdsid katta üliõpilaste aja arvelt, vähendamata või ümberjagamata üldist töö mahtu. On esinenud juhtumeid, kus üliõpilastele peeti tunde väljaspool tunniplaani.

Detsembri teisel ja kolmandal nädalal toimusid rühmades tootmisnõupidamised, kus arutati õppetöö olukorda ja ettevalmistatust eksamisessiooniks. Samuti tutvustati üliõpilasi kursuse eksamite ja arvestuste sooritamise korraga.

Tahaksin siin juhtida veel kord tähelepanu üliõpilaste haigestumise vormistamisele eksamisessiooni ajal. Sellest räägitakse praktiliselt peaaegu enne iga eksamisessiooni ja ikka teeb siin arusaamatusi.

Kui üliõpilane on eksamipäeval või vahetult enne seda haigestunud, mille kohta on arsti poolt välja antud vastav õiend, siis vormistatakse teaduskonna dekanaadi poolt haiguse tõttu sooritamata jäänud eksami jaoks ametlik pikendus. Minna eksamile haigena on täiesti vale. On kasutu põhjendada eksamil läbikukkumist haigestumisega. Ka hiljem esitatavad tõendid selles olukorras ei anna mingit alust pikendusteks ja jäetakse tähele panemata.

Arusaamatuste vältimiseks tuleb siin täiesti täpselt täita kehtestatud eeskirju.

Lõpuks tahaksin loota, et alanud eksamisessioon kulgeb ilma tõsiste nurjumisteta ja et me selles osas saavutame edu võrreldes eelmiste aastatega. Selleks jõudu ja aja otstarbekat planeerimist!

U. SOODLA,
energeetikateaduskonna dekaan

ÜHES VESTLUSRINGIS

Taivo Põrk: Kolm õhtut nädalas käin joonistuskursustel, üks kord saunas. Ka ülejäänud õhtud kuluvad täie eest.

Rein Paap: *Käin laulmas TPI Akadeemilises Meeskooris.*

Vabal ajal meeldib ristsõnu lahendada. Olen saatnud vahel enda koostatuidki «Noorte Häälele».

Jaan Miljan: Kui trenni pole, siis loen. Peol ei käi. Kohvikus vahel siiski.

Jüri Hammer: *Kui jutt juba kohvikule läks, siis võin öelda, et käin seal kuus umbes korda 3—5. Joonistamist, kui niisugust vihkan.*

Bernhard Hiire: Oma osa nõuab ka kodu. Vahel kulub õhtune aeg tööpäeva pikendusena. Üldiselt kasutan vaba aega ajakirjanduse lugemiseks ja kultuurilisteks meelelahutusteks.

Ahto Vellamaa: *Valmistan ettekandeid, artikleid. Teised, kes seda kunagi teinud pole, ei kujuta võib-olla ettegi, mida see kõik nõuab. Tehnikaajastul jääb inimesel rohkem aega üle, kui aga ta ei oska sellega midagi peale hakata, siis on lood muidugi kurjasti.*

7. Mis häirib Teid tudengi juures?

Mati Tomson: Liiga kergekäeline suhtumine põhileesmärki.

Olev Ambur: *Eneseväärikuse puudumine, hoolimatus kaaslaste vastu: «Peale mind tulgu või veeuputus!». Ebaperemehelik suhtumine instituudi varasse*

Reet Rullinkov: Raske öelda. Mind häirib siiski kõige enam huvide ühekülgsus.

Taivo Põrk: *Liigjoomine, kasvatamatus, madal intellektuaalne tase.*

Rein Paap: Häirib, et tudengid puuavad end kõrgemale seada kui «seisus» lubab, kas või juba oma käitumises. Mulle on see vastuvõtmatu.

Jaan Miljan: *Joomine.*

Jüri Hammer: Joomine + ükskõiksus. Meie rühmas näiteks on 2—3 aktiivsemat, teised aga lihtsalt ükskõiksed kõige vastu.

Bernhard Hiire: *Häirib vahest teatud osa üliõpilaste juures väikene kindlus enda suhtes ning ükskõiksus.*

Ahto Vellamaa: Hea tooni puudumine. Paljud millegipärast seda ei märkagi.

8. Kuidas tegeleb spordiga keskmine TPI tudeng?

Mati Tomson: *Keskmine tudeng tegeleb spordiga keskpäraselt, aga seda võiks kindlasti palju enam teha.*

Olev Ambur: «Spordilehte» loeb kindlasti igaüks. On olemas sporttased ja asjaarmastajad. Viimaste tegevus on minu arvates siiski alla keskmise, eriti naisüliõpilaste hulgas. Lugedes aga spordi nurka ka bridži, võib ühiselamu poistega kuidagi rahul olla!

Reet Rullinkov: *Keskmiselt.*

Taivo Põrk: Keskmiselt. Fakultatiivse tunnina ei tee ka palja ka III kursusele või isegi diplomandidele. Kui aga sport hakkab muutuma eesmärgiks omaette, ei näe selles mõtet.

Rein Paap: *Spordialamu ühiselamu poistes tunduv olevat. Moodda võiks hea korv- või võrkpalliväljaku rajamise ühiselamu juurde.*

Jaan Miljan: Vähe. Paljud, kes TPI-sse tulid järgusportlastena, on spordi unustanud. Siiski «healthy body — healthy mind».

Jüri Hammer: *TPI-sse astudes satume kohe erilisse, s. o. «juunioride klassi», kus sa pole enam ei koolipoiss ega ka päris mees, kes suudaks rinda pista täiskasvanutega. Kolme aastaga, arvan, on võimalik sellest seisusest puudumisest välja rabeleda.*

Bernhard Hiire: Jätan vahele, pole sellest aspektist jõudnud veel hinnata keskmist üliõpilast. Kehakultuuriga peaks küll tegelema iga üliõpilane.

Ahto Vellamaa: *Jagan asja kaheks: sport ja kehakultuur. Spordis meil tippe on, kuid hiljutisel spordiklubi aruandluskoosolekul selgus, et umbes pooled õpperühmadest ei võtnud osa instituudi sisestest spordiüritustest. Kehakultuur aga peaks kujunema igale üliõpilasele vajaduseks.*

9. Mis on üliõpilasromantika?

Mati Tomson: Siia kuulub kindlasti palju üliõpilaselu komponente — definitsiooni ei oskagi anda.

Olev Ambur: *Romantika on see, mille poole me püüame! Ilmneb igapäevases töös ja tegevuses. Otsida mingit erilist romantikat oleks mõttetu.*

Reet Rullinkov: Üliõpilane on samasugune noor inimene nagu iga teinegi ja kriipsu ma siia vahele ei tõmbaks. Väga romantiline koht on minu arvates EÜE, kus sel suvel viibisin.

Taivo Põrk: *Ei tea veel.*

Rein Paap: Eks ikka EÜE.

Jüri Miljan: *Ausalt, keskkool oli mulle romantilisem. Seal oli nagu isegi kollektiivsus suurem. Võib-olla märkan seda õiget üliõpilasromantikat alles aastate pärast.*

Jüri Hammer: Mäletan, kord komsomolilaagris sai arutada sama probleemi. Lõppude lõpuks leidsime kõik, et eks romantika ole ikka — romantika.

Bernhard Hiire: *Oma üliõpilasaastatele tagantjärele mõeldes leian: kõige meeldejäävam on vist see, et meil oli oma kursusel hea kollektiiv. Juhtud ringi sõitma vabariigis ja alati kohtud õpingukaaslastega kui lähedaste isikutega. On kuidagi lõpmatult hea meenutada õpinguaastaid.*

Ahto Vellamaa: Mis on romantika? Kui lähtuda hinnangutest, siis peaks ta olema seotud meeldejääva, rahuldustpakkuva tegevusega. Tihti tagantjärele tunduvad asjad helgemad kui momendil

10. Tulevane naisinsener — kas sobib?

Mati Tomson: *Oleneb töökohast, aga tal saab kindlasti raske olema (eriti ehitusinseneril).*

Olev Ambur: Üldiselt ei poolda Kui jaa — siis olgu eriala vastav.

Reet Rullinkov: *Miks mitte? Kui võimed küündivad!*

Taivo Põrk: Sobib ja ei sobi kah. Igatahes on naistel selleks intellekti küllalt. Ka lisab diplom naistele tugevasti sõltumatust. Aga kord kuulsin naiste omavahelist juttu: «...ülikoolis ka õpivad arstiteadust peaaegu ainult tüdrukud. Aga mis arst see naine ikka on. Varsti on tal lapsed ja siis on juba poolest tööpäevast mõtted kodus ja laste juures. Ei kuula ta sind enam korralikult jne. jne.».

Rein Paap: *Ei sobi, vahest ainult siis, kui tööl esineb «läbikäimine» ainult naistega. Õrnemal sool ikka raskete «meeste iseloomudega» tegelda — see pole kerge.*

Jaan Miljan: *Löövad läbi küll. Olen näinud küllaldaselt «sõnakaid»» naisinsenere.*

Jüri Hammer: Las ikka mõni naisinsener ka olla, olgugi, et papa Relvik neid teormehhis hoidis.

Bernhard Hiire: *Sobib, takistusi ei näe.*

Ahto Vellamaa: Vaimset takistust ju pole!

11. Mis te arvate — kas töökohal toimub inseneri tasustamine vastavalt teadmistele?

Mati Tomson: *Arvan, et mitte täiesti.*

Olev Ambur: Ei toimu. Pole loomulik, et insener, kes on õppinud 16 aastat, saab palka tunduvalt vähem kui kutsekoolist tulnud oskustööline.

Reet Rullinkov: *Ühtun eelmisega.*

Taivo Põrk: Minu tööd küll ei tasustata vastavalt teadmistele, aga töö ei ole ka veel erilisi inseneriteadmisi nõudnud. Arvan, et tootmist juhtiva inseneri töö peaks olema tunduvalt paremini tasustatud töölise omast, sest insenerile langeb kogu vastutus töö ja selle kvaliteedi eest (vähemalt ehitusinseneri seisukohalt).

Rein Paap: *Põrgiga nõus.*

Jaan Miljan: Inseneri palk on kinnitatud enne sellele kohale pretendeeriva inimese nägemist. Preemiad on ka vist liiga väikesed. Ausalt, pole ise veel tööl olnud.

Jüri Hammer: *Diplom taskus ei ütle veel, kui tark oled.*

Bernhard Hiire: Tasustamine toimub praegu töökoha järgi. See muidugi päris õige pole.

Ahto Vellamaa: *Praegu on ainult 1/3 inseneridest vastav haridus, teised 2/3 on ka insenerid, kuid kahjuks ilma hariduseta. Tundub, et selle töö võib ära teha edukalt ka madalamat kvalifikatsiooni omav inimene. Teadmistega pole igal pool pistmist.*

Taivo Põrk (vahele): EKE-s tegeldakse töö teadusliku organiseerimise küsimustega. Tutvusin loengukonspektidega, kus on üles loetud nõudmised ehituse töödejuhatajale, kes peab: mitte kindlal kellaajal koju ilmuma; kuival toidul viibima; autot juhtima, «Feliks'i-ga» ümber käia oskama; töölistega hästi läbi saama jne. Kõrgemast haridusest pole juttugi

Bernhard Hiire: *Tasustamine toimub töökoha järgi, kuid teadmised ei leia alati rakendust.*

12. Kuidas suhtute «intrasse»?

Mati Tomson: Minu arvates peaksid kõik üliõpilased elama ühiselamus. Siis tugevneb ühtsustunne oma rühma üliõpilaste vahel, leitakse uusi sõpru teiste erialade üliõpilaste hulgast. Et aga ühiselamu muutuks ka koduks, tuleb tudengitel endil suhtuda temasse hoonis hoolikamalt. Praegu paistab aga, et ta on paljudele ainult magamise kohaks.

Olev Ambur: *Eelistan samuti «intrat». Ta on nagu üks etapp inimese kujunemisel, tõstab iseseisvust, valmistab paremini ette tööks.*

Reet Rullinkov: Ühiselamu ei saa kunagi koduks. Neljal erineval inimesel on väga raske koos elada, eriti siis, kui ei oska arvestada teistega. Võib-olla kodutunne tekiks, kui toas oleks kaks inimest ja komplekteerimine toimuks vabatahtlikkuse printsiibil.

Taivo Põrk: *Ei ole ühiselamus kunagi elanud, aga pidutsenud olen seal kogu instituudi aja. Arvan, et eks ta üks hädaabinõu ikka ole. Minu silmis ta igatahes kodu mõiste alla ei kuulu.*

Rein Paap: Tõsi, kodu ta pole.

Jaan Miljan: *Eks ta ikka üliõpilastega kokku käi. Neli inimest toas on palju, kaks oleks paras.*

Jüri Hammer: Üks kontrastide maailm — linnamehe seisukohalt. Kaks tuba kõrvuti, aga kui sisse astud — nagu erinevatesse maailmadesse, eriti võrreldes poiste tube nendega, kus elavad tüdrukud. Ühiselamut vajalikuks ei pea, tudeng võib ka kodus elades heaks inseneriks saada.

Bernhard Hiire: *Kas ühiselamu on heaks koduks, see oleneb üliõpilastest endist.*

Ahto Vellamaa: Suhtun positiivselt. Elasin ise ka ühiselamus. Teine asi muidugi kodu küsimus. Paljudel on erinevad suhtumised kodusse, sellepärast tekivad n.-ö. erinevad maailmad. Keegi aga tudengile kodu looma ei hakka — seda peab ta ikka eelkõige ise tegema. Ühiselamute projektid on eluvõõrad. Keegi ju heameelega külalist kohe oma magamistuppa ei vii.

(Järgneb)

Kaks tehnikakandidaati

Vana aasta viimastel päevadel kasvas TPI keemiatööstuse protsesside ja aparaatide kateedri teadusliku kraadiga õppejõudude arv jälle ühe liikme võrra. 27. detsembril kaitses keemiateaduskonna nõukogu ees edukalt oma väitekirja «Massivahetuse uurimine vee osoneerimisel pidevalt töötavas mehaanilise segajaga absorberis» assistent Hilja Looritsa.

Hilja Looritsa dissertatsiooni eesmärgiks oli välja töötada efektiivne aparaat vee ja osooni segamiseks, mis oleks rakendatav veepuhastuse tehnoloogia praktilistes tingimustes. Protsessi teoreetilist külge uuris autor laboratoorsel katseseadmel. Saadud tulemusi ja arvutuslikke seoseid kontrolliti vee osoneerimise pooltööstuslikes tingimustes Tallinna Veepuhastusjaamas. Töö tulemused on suure praktilise tähtsusega ja võetakse aluseks Tallinna Veepuhastusjaama rekonstrueerimisel.

Keemiateaduskonna nõukogu otsus oli üksmeelne — tunnistada dissertant tehnikakandidaadi kraadi vääriliseks.

Samal istungil kaitses dissertatsiooni ka Leedu NSV Põllumajanduse Akadeemia vanemõpetaja Antanas Urba.

Tema dissertatsioon «Äädik- ja propioonhappe puhastamise uurimine sool-rektifikatsioonil» käsitleb sool- rektifikatsiooni protsessi tasakaalu ja kineetikat. Töös väljatöötatud puhastuse meetod võimaldab saada farmaatsia- ja herbitsiiditööstusele vajalikke kõrge puhtuseastmega äädik- ja propioonhapet. Töö tulemuste juurutamine praktikasse annab märkimisväärset majanduslikku efekti. Ka Antanas Urba dissertatsiooni suhtes oli nõukogu arvamus üksmeelne — dissertant väärib tehnikakandidaadi kraadi.

Miks kõigile ei jätku raamatuid?

Iga sügissemestri alguses on TPI Raamatukogu abonemendi uksetagune enne avamist tihedalt täis üliõpilasi. Nad on siia kogunenud, et kindlustada endale järgmiseks semestriks vajalikke õpikuid.

Meie instituudis õpib ligi 10 000 üliõpilast. Oleks ekslik arvata, et raamatukogu peaks varustama kõiki üliõpilasi vajaliku kirjandusega. Esiteks ei jätkuks raamatukogule eraldatud summadest, teiseks vananevad õpikud kiiresti ja järjest ilmuvad neist uued ning täiendatud väljaanded. Loomulikult tahavad üliõpilased saada õpikutest uusimat väljaannet ning vanemad väljaanded jäävad paratamatult riiulitele tolmuma.

Kuna õpikuid ei jätku kõikidele soovijatele, on lugejate paremaks teenindamiseks osa tähtsamatest õpikutest raamatukogu lugemissaalis, kus kõik üliõpilased võivad neid kasutada.

Kindlasti huvitab üliõpilasi — kui palju raamatukogu tellib õpikuid? Õpikuid tellitakse arvestusega, et iga kolme üliõpilase kohta oleks raamatukogus üks õpik.

Kahjuks täidab Bibkollektor kogu tellimisi halvasti. Sageli saame tellitust palju vähem raamatuid. Nii näiteks tellis raamatukogu 500 eksemplari «Курс химии», г. I. M., 1967., kuid sai ainult 64 (!). «Технология металлов и конструкционных материалов», M. 1968, telliti 130 ja saadi ainult 43. Kommentaarid on siin liigsed. Selge, et niisuguse raamatutega varustamise juures ei tule iga kolme üliõpilase kohta ühte raamatut.

Õpikute arvu vähendavad veelgi vastutustundetud üliõpilased — raamatukogu võlgnikud, kes ei vaevu neile usaldatud raamatuid õigeaegselt tagastama. Võlgnike arv (seisuga 1. 01. 1969) ulatus meil ligi kahe tuhandeni. Kui arvestada, et keskmiselt on igal võlgnikul käes umbes kolm raamatut, teeb see välja umbes 6000 raamatut! Tavaliselt hoitakse enda käes just tähtsamaid, kõigile vajalikke õpikuid.

Kuigi raamatukogu on aastaid võideldnud võlgnikega ja saadab neile järjekindlalt meeldetuletusi, väheneb võlgnike arv väga visalt. Ja nii mõnigi kord tuuakse aastaid enda käes hoitud raamatud ära alles pärast diplomitöö kaitsmist, et saada ringkäigulehele allkirja.

Alates käesolevast õppeaastast laenutati II kursuse päevastele üliõpilastele sügissemestril raamatuid ainult siis, kui kõik nende rühmakaaslased olid eelmisel õppeaastal TPI Raamatukogust võetud raamatud tagastanud või vähemalt teatanud raamatukogule mittetagastamise põhjustest. (Tulevikus kasutatakse mainitud moodust kõigi kursuste päevaste üliõpilaste suhtes).

Tänu sellele vähenes II kursuse päevaste üliõpilaste seas võlgnike arv tunduvalt.

Lisaks võlgnikele «hoolitsevad» raamatute kaotajad samuti kogus leiduvate defitsiitsete raamatute vähendamise eest, kaotades tavaliselt just kõige rohkem nõutavamaid raamatuid. Muidu kaotati keskmiselt 3 raamatut päevas! See pole kaugeltki väike arv.

Nagu eeltoodust näha, põhjustavad raamatute mittesaamist enamasti:

1) Bibkollektori halb töö,
2) raamatukogu võlglased ja
3) raamatute kaotajad.

Bibkollektor vabandab ennast sellega, et nemadki ei ole saanud raamatuid nõutud eksemplarsuses.

Alanud aastaks on katseliselt osa õpikutest tellitud raamatukauplusest. Kui sealt kaudu paremini varustatakse, tuleb nähtavasti üle minna kauplusest ostmisele.

Mis puutub raamatukogu võlglastesse ja raamatute kaotajatesse, siis peaksid raamatukogu poolt kasutusele võetud veidi rangemad abinõud (võlglase rühmakaaslased ei saa raamatuid ja defitsiitse raamatu kaotamist võib kompenseerida fotokoopiaga või tasuda kuni 4 kop. leheküljest) parandama üliõpilaste varustamist raamatutega.

Üliõpilane! Kui Sulle öeldakse raamatukogus, et Sinu poolt soovitud raamatut ei ole kohal — siis on selles süüdi Su kaaslane, kes ei tagastanud õigeaegselt raamatut või kaotas selle. Hoia hoolikalt ja TAGASTA ÕIGEAEGSELT raamatukogust võetud raamatud, et kaasüliõpilased ei peaks Sinu pärast kannatama!

D. KANGUR

Head uut aastat!

Majandusteadlaste konverentsil

TPI aula-auditooriumi kogunesid vabariigi majandusteadlased. Siin leidis aset vabariiklik teaduslik konverents teemal «Ühiskondliku töö kulutuste struktuurist ja selle täiustamise teedest».

Kuna nimetatud probleem on praegu väga aktuaalne, siis kujunes konverentsist osavõtjate ring küllaltki arvukaks. Kuulajaid oli vabariigi teadusliku uurimise instituutidest, kõrgematest õppeasutustest, ministeeriumidest ja ettevõtetest.

Konverentsi esimese päeva juhatas sisse dotsent V. Koslovi ettekanne rahvamajanduse aktuaalsetest struktuuriprobleemidest, teise päeva — L. Brutuse ettekanne tootmisvõlgi, taastootmise ja tootliku töö eesmärkide ühtsusest. Mõlemad ettekanded kujunesid elava arutluse objektideks.

Üldse kuulati konverentsil 23 ettekannet, neist 9 oli meie instituudi poliitilise ökonoomia kateedri õppejõududelt. Üheks keskseimaks probleemiks kujunes toodangu kvaliteedi tõstmisega seotud töökulude efektiivsus. Nimetatud küsimust käsitlesid oma ettekannetes A. Köörna, H. Metsa, E. Karin, H. Reisenberk ja teised. Kuigi praegu kasutatavad efektiivsuse näitajad on rida eeliseid, tuleks siiski karluda võimalust üle minna efektiivsuse arvutamisele rentaabluse alusel. See eeldab aga majanduslikult põhjendatud hindade olemasolu.

Toodangu kvaliteeti mõjutab oluliselt töötajate materiaalne ergutamine hea töö eest. Praegu moodustab töötajate materiaalse ergutamise fondi see osa, mida kasutatakse nende premeerimiseks uute ja parema kvaliteediga toodete tootmise eest, 1% ettevõtete tegelikust kasumist. I. Larini arvates see praktika ei õigusta end, sest kasumi suurus sõltub mitte ainult toodangu kvaliteedist. Seepärast peakski materiaalne ergutamine toodete kvaliteedi tõstmise eest olema otseses sõltuvuses täiendavast kasumist.

Töötajate materiaalne stimuleerimine toodangu kvaliteedi tõstmise eest ei nõua mingeid uusi vorme, vaid ainult olemasolevate täiustamist. Peamiseks ergutamise vormiks on premeerimine. Kuna viimane ei suuda aga kindlustada töötajate pidevat huvitatust võitluses toodangu kvaliteedi parandamise eest, siis tuleks täiustada palgasüsteemi. Praegustes tingimustes, kus põhitöötasu otseselt toodangu kvaliteedist veel ei sõltu, tuleks anda ettevõtte juhtkonnale õigus tasuda süstemaatiliselt kõrgekvaliteedilisi kaupu tootvatele töötajaile kõrgendatud tariifide järgi.

Tööku lutuste efektiivsus sõltub ka töötajate materiaalsest vastutusest. Ka see probleem leidis konverentsil käsitlemist.

Ettekannetes rõhutati, et materiaalne huvitatus ei piirdu materiaalse ergutusega, tema teiseks vajalikuks komponendiks on materiaalne vastutus. Materiaalse huvitatuse mõju tootmise efektiivsusele sõltub sellest, kuivõrd töötajad saavad korraga optimaalsel määral nii materiaalset vastutust kui materiaalset ergutust.

NLKP Keskkomitee 1965. a. septembripleenumi otsustes märgitakse vajadust nõuda süüdlaselt ettevõtetelt sisse kogu nende poolt teistele ettevõtetele tekitatud kahjusumma. Materiaalse kahju katmise üheks teeks on trahvide maksmine. Et viimased oluliselt mõjutaksid ettevõtete majanduslikku tegevust, peaks trahve maksma mitte kogu kasumi, vaid ainult kasumist materiaalse stimuleerimise fondidesse tehtavate eraldiste arvel. Mis puutub sanktsioonidesse, siis oleks otstarbekohane nende määrasid suurendada ja sagedamini rakendada materiaalse kahju täieliku heastamise printsiipi. See aga eeldab täiendava metoodika väljatöötamist kahju suuruse kindlaksmääraliseks ja kahju sissenõudmise operatiivsuse suurendamist.

Suurt huvi pakkus kuulajaile TRÜ õppejõu H. Müüri ettekanne hinnakujundamise aktuaalsetest probleemidest. Kuigi 1967. a. hulgihindade reform lähendas oluliselt hindu ühiskondlikult vajalikule töökulutustele, on siiski vajalik hindade kujundamise ja kinnitamise metoodika edasine täiustamine. Ettekandes märgiti, et hinnad peaksid olema paindlikumad. Jaehindade kujundamisel tuleks rohkem arvestada tarbimise struktuuri, kiireid moemuutusi, toodete moraalset vananemist, sessoonsust jne.

Konverentsil kuulati ära ka rida ettekandeid, mis käsitlesid krediidisüsteemi täiustamist, tootmisfondide struktuuri ja nende mõju töökulutustele, tööviljakuse mõõtmist tööstuses, töö organiseerimise ja normeerimise aktuaalseid probleeme, juhtimistegevuse efektiivsuse tõstmise teid, majandusliku analüüsi organiseerimist jne.

Ühiskondliku töö kulutuste struktuurile põllumajanduses oli pühendatud seltsimeeste O. Saukase, K. Kulli ja I. Võlumäe ettekanded, kus rõhutati, et põllumajanduslik töö kulutuste efektiivsuse tõstmine on mõeldav üksnes tootmis-tehniliste ja sotsiaal-majanduslike probleemide kompleksse lahendamise korral.

Võib julgelt vastata, et kaks konverentsipäeva ei kulunud asjatult.

M. RANDVEER,
poliitökonoomia kateedri õppejõud

Üliõpilane ja tööõigus

Kõrgemasse õppeasutusse astumisega kaasneb üliõpilasele ka rida õigusi ja kohustusi, millised on tingitud antud organisatsiooni spetsiifikast.

Praktikas esineb tihti mõtlemisguseid arusaamatusi ja sellelt pinnalt tekkinud tõõvaideid, mille põhjuseks on üliõpilase vähene teadlikkus oma tööalastest õigustest ja kohustustest.

Artikli eesmärgiks ongi anda lühiülevaade nendest tööõiguslikest probleemidest, milledega üliõpilasel tuleb kõige sagedamini kokku puutuda. Kui üliõpilane vahetult enne kõrgemasse õppeasutusse astumist töötas töölise või tehnistujana, siis kõrgemas õppeasutuses (instituudis) õppimise aeg ei katkesta juba olemasolevat pidevat tööstaaži, samuti arvatakse instituudis õppimise aeg üldise tööstaaži hulka, milline annab õiguse pensionile. Selleks on vaja instituudis õppimise aeg tööraamatusse kanda.

Mis puutub nendesse üliõpilastesse, keda kutsutakse instituudis õppimise ajal sõjaväe tegevteenistusse, siis nendel on õigus pärast sõjaväeteenistuse lõppu end taastada instituuti. Taastamine toimub akadeemilise tõendi esitamisel, milline tavaliselt antaks üliõpilastele-kutsealusele, ning see omab jõudu üldise 3-aastase tähtaja jooksul arvates sõjaväeteenistuse lõppemisest.

Instituudis õppimise ajal tuleb üliõpilastel tihti viibida tootmisehk menetluspraktikal. Tuleb märkida, et diplomieelne praktika loetakse ka tootmispraktika hulka.

Tootmispraktika käigus üliõpilane säilitab tööõiguslik vahekorra instituudiga, astudes samal ajal vahetusse tööõiguslikku suhtesse antud ettevõttega.

Sellest momendist, kui üliõpilane on võetud tasulisele töö- või ametikohale tootmispraktikal viibimise perioodiks, lalenevad temale üldine tööseadusandlus, samuti töökaitse eeskirjad ja selle ettevõtte töö sisekorra eeskirjad. Üliõpilaste töötamise aeg tootmispraktika perioodil ettevõttes arvatakse nende üldisesse ja pidevasse tööstaaži, sõltumata vaheregade kestusest ja kantakse tööraamatusse.

Tootmispraktika perioodil arvestatakse üliõpilastele puhkust keskmise töötasu säilitamisega. Puhkus, mis võimaldatakse üldises korras, väljendub antud juhul rahalise kompensatsioonina. Vastavalt **NSVL Ministrite Nõukogu määrusele 8. augustist 1968. a. nr. 609 makstakse üliõpilastele-stipendiaatidele nende tootmispraktikal viibimise ajal stipendiumi olenemata töökohalt saadavast töötasust.**

Ajutise töövõimetuse korral saab üliõpilane-stipendiaat stipendiumi täies ulatuses kuni töövõime taastamiseni või ATEK-i poolt invaliidsuse kindlaksmääramiseni. Samuti on naisüliõpilastel õigus lapse sünni korral lapse sünni toetusele, kuid seda tingimusel, kui nad vahetult enne instituuti astumist töötasid tööliste või teenistujatena. Toetuse väljamaksmisel arvestatakse töötasu asemel stipendiumi. Lapse sünnitoetuse saamiseks on vaja 6 kuu jooksul, arvates lapse sünnist, anda avaldus instituudi ametiühingukomiteele.

Vanemate kursuste üliõpilasi, kes täidavad edukalt õppeplaani, lubatakse rektori loal osa võtta lepingulistest teaduslikest uurimistöödest tasulise instituudisisese kohakaasluse korras, saades 50% vanemlaborandi või laborandi palgast.

Üliõpilastele, kes on pärast instituudi lõpetamist tööle suunatud, antakse enne töötamise algust kuuajaline puhkus. Puhkuse ajaks antakse noorele spetsialistile (stipendiaadile) toetust ühe kuu stipendiumi ulatuses selle ettevõtte arvel, kuhu ta on tööle suunatud.

Nüüd astub noor spetsialist juba uue organisatsiooniga uutesse õiguslikesse suhetesse, mille puhul üleskerkivate probleemide käsitlemine ei mahu enam antud artikli raamidesse.

M. NUGIS,
TPI juriskonsult

Ametiühing pakub tuusikuid

TPI A/ü komiteele on eraldatud 1969. a. I kvartaliks järgmised tuusikud:

Puhkekodudesse:

«Pühajärve» 17.01—28.01 7 tuusikut.
«Laulasmaa» 20.02—03.03.
«Laulasmaa» 28.03—08.04

Sanatooriumidesse:

«Estonia» 25.01—19.02 — Pärnus.
«Estonia» 29.01—23.02 — Pärnus
«Dzimtene» 11.02—08.03 — Kemeris.
«Tõaika» 19.03—13.04 — Kemeris.
«Rahu» 12.02—09.03 — Pärnus.
«Pärnu» 14.02—11.03.
«Pärnu» 12.03—06.04.

Ametiühingu vabariiklik komitee teatab, et meie süsteemile on eraldatud 4 kohta turismigruppi Läänemeri — Põhjameri. Reis toimub aprillis 1969 kestusega 20 päeva, orienteeruva maksumusega 500—700 rubla (olenevalt kajuti klassist).

Dokumendid: (iseloomustussoovitus, turistiankeet, arstitõend ja 20 fotot formaadis 4x5 mattpaberil) esitada TPI a/ü komitee kaudu vabariiklikule komiteele hiljemalt 10. jaanuariks.

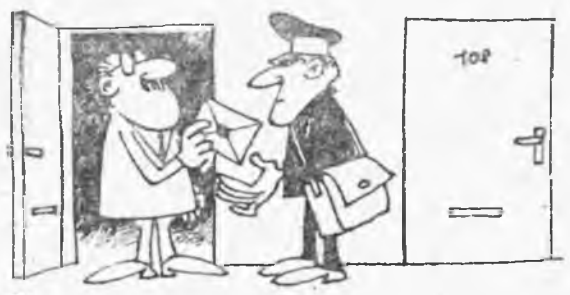

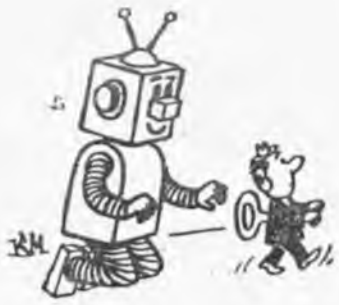

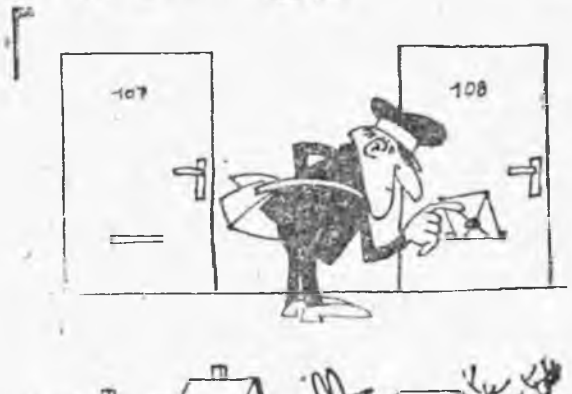

Kvantideedist kvaliteet!

Õppeaasta alguses hakkas tõstespordi alal treeningul käima 24 üliõpilast. Kolm korda nädalas toimunud treeningutel tõsteti päevas 5000—6000 kg ja kuus kuni 60 000 kg. Taotine plaanipärane tonnaaži tõstmine kandis ka suurepärast vilja. Nii oli nelja kuu iive klassikalises kolmevõistluses **Mati Vankril 67,5 kg, Märt Raudsepal 60, Margus Martinsil** *ja* **Mart Reedil 40, Kalle Laasmel** *ja* **Tiit Heidel 37,5, Raivo Sarapuul 35, Heiki Reinul 32,5 kg** *jne.*

Üksikutes kehakaaludes osutasid semestrilõpu arvestusvõistlusel paremateks:

kärbeskaalus T. Jõevere AA-11 — 132,5 kg,
sulgkaalus M. Martins LP-11 — 210 kg,
kergekaalus K. Kukk MP-11 — 225 kg,
kergekeskkaalus M. Vanker MT-11 — 300 kg
keskkaalus L. Neuland LE-11 — 290 kg,
poolraskekaalus T. Tomson AA-11 — 250 kg.

O. KULDERKNUP

6. jaan. van. õp. Nikolai Varnavski loeng

«Riiklik-monopolistliku kapitalismi areng».

9. jaan. van. õp. Johannes Meitre loeng

«Elementaarosakesed».

Loengud algavad kell 22.00 Eesti Raadio III programmi ultralühilainel.

Südamlik kaastunne Sulle, Andres,

EMA

surma puhul.

LM-71

Vast. toimet. V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газета «Таллинский политехник».

Hind 2 kop.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.
MB-01002

Tellimise nr. 3